

NASZ GŁOS

Cena egzemplarza
20 gr.

Prenum. kwartalna:
w Tarnowie 250 zł.
na prowincji 3 zł.

Tygodnik polityczno-społeczny.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: TARNÓW, UL. SEMINARSKA 7.

WYDAWCA I ODPOWIEDZIALNY REDAKTOR: JÓZEF PORĘBA.

Redaktor przyjmuje w dnie powszednie od godziny 4. do 5. po południu.

Konto P. K. O. Kraków 407.615.

Drobne ogłoszenia
za słowo 15 groszy.

Ogłoszenia handlowe
według obliczeń

Cóż trzeba czynić?

Jakiej użyć recepty, jakiego lekarstwa mamy szukać, aby się zjednoczyć i nie dać upaść świętej sprawie?

Trzeba przede wszystkim masy nasze szereże katolickie zmobilizować, zorganizować politycznie. Ksiądz musi „wyjść” z zakrystji bez względu na to, czy to podobać się będzie wrogom, czy nie. Wyszukać w parafji najlepszych katolików nasamprzód: później przez nich zjednywać innych, spisywać, urządzać systematycznie (nie dorywczo od czasu do czasu dopiero przed wyborami) z nimi pogadanki w Domu parafjalnym, w gminie.

Pouczać o prawach i o obowiązkach względem Kościoła i ojczyzny, o obowiązkach wybierania na posłów i senatorów — ludzi o przekonaniach katolickich. W każdej parafji stworzyć Zarząd, a w środku diecezji utworzyć Zarząd diecezjalny, złożony z dwóch n. p. reprezentantów z każdego dekanatu. Zarząd diecezjalny powinien posiadać kilku wybitnych świeckich agitatorów, prelegentów, którzyby całą akcją katolicką kierowali, ożywiali, jeżdżąc stale po diecezji z odczytami.

Na nicby jednak się to wszystko zdało, gdyby sami Księża w tych organizacjach nie pracowali! To trzeba koniecznie, mojem zdaniem, przeprowadzić i to nie w jednej diecezji tarnowskiej, czy krakowskiej, ale we wszystkich diecezjach w całej Polsce, a Centralny Zarząd zorganizować n. p. w stolicy państwa, lub w Poznaniu. Do Centrali wejdą przedstawiciele każdej diecezji. W ten sposób można zorganizować wszystkich katolików, luźnie dotychczas chodzących.

A zatem twórzmy „poselstwa” katolickie w parafjach, w diecezjach, a główną ambasadę „Wielkiego Obozu Katolickiego” założmy w Warszawie, lub Poznaniu!

Aby jednak taką akcją katolicką, polityczną, prowadzić można było systematycznie, trzeba koniecznie postarać się o fundusze, stworzyć kasę i wielką prasę. Duchowieństwo musi się w pierwszym rzędzie opodatkować (jak n. p. robotnicy socjalistyczni, jak rolnicy w związkach zawodowych) i co miesiąc choćby 1 zł. (ale każdy) musi złożyć na powyższą akcję, jeśli chce należycie spełnić swe wielkie posłannictwo i odegrać decydującą rolę w dzisiejszych czasach w narodzie.

Za duchowieństwem pójda inni: całe legjony wybitnych katolików, ludzie świeccy, niektórzy

profesorowie uniwersyteccy, znaczna część naszej inteligencji, zorganizowanej bądź w Sodalijach marjańskich, bądź w Ligach katolickich; pójdzie chętnie mieszczanin, włościanin, robotnik i powstanie Wielka Armja Katolicka, olbrzymi orszak i hufiec polityczny — a „viribus unitis” — siłami wspólnymi dokonamy cudu, przeprowadzając sanację społeczeństwa. Wtenczas napewno z takim Obozem katolickim liczyć się będzie niezawodnie każdorazowy rząd. Wszak niedawno powiedział jeden minister: „Stwórcie jedną wielką armję katolicką, jedną wielką partję polityczną na którejby się rząd mógł oprzeć, a wszystko uzyskacie”.

Dziś więcej liczą się z garstką warcholów, ale z garstką skonsolidowaną, silnie zmobilizowaną; idą na rękę żydom, Białorusinom, Litwinom... i liczą się z nimi, bo są zorganizowani, mimo, że ci niejednokrotnie wrogo odnoszą się do rządu i agituja przeciw niemu, a z drugiej strony cytuje się księga. Wzywa go władza polityczna — za co? Za to, że ten ma swe przekonania i zachęca do głosowania nie w myśl p. starosty... ale ta sama „władza” przez palce patrzy na robotę agitacyjną zorganizowanych burzycieli państwa (socjalistów, jak to miało miejsce przed ostatniemi wyborami).

We Francji poczęto się liczyć z zakonnikami, kiedy ci zorganizowali się silnie. Rząd francuski kazał im w swoim czasie „wynosić się” z klasztorów, a oni oświadczyli z całą stanowczością, iż tego nie mogą uczynić i nie uczynią, choćby z tego tytułu, że są obywatelami, nie gorszymi od socjalistów i masonów, a pówtóre, że walczyli i bronili swej Ojczyzny w czasie wojny na równi z innymi; dlatego mają być traktowani jak reszta obywateli i mieszkańców; przywilejów nie żądają, ale i krzywdzić się nie pozwolą. I rząd ustąpił, bo widział stanowczą postawę i organizację silną. Cofnął nakaz.

U nas — katolicy płacą podatki, pełnią służbę tak jak i inni, więc mają prawo żądać sprawiedliwości i poszanowania Kościoła, religji w szkołach, tem bardziej teraz, kiedy poparli rząd obecny.

Jeśli jednak chcemy, by nas inni szanowali i z nami się liczyli, musimy w pierwszym rzędzie sami się szanować, być **jednej myśli od góry do dołu i jednego ducha**, nie rozbijając się akcją społeczną, polityczną oprzeć na Ewangelji św., stworzyć wielką partję polityczną i ściągnąć ludzi jak najlepszych i jak najwięcej.

X. J. F.

„W obronie Meksyku”.

Pod takim tytułem umieścił „Naprzód” dnia 7 i 8 czerwca dwa artykuły, w których niejaki R. Dąbrowski wychwala socjalistyczne rządy tyrańca Callesa.

Przed wyborami, „Naprzód” umieszczał o Meksyku tylko małe wzmianki pochwalne. Podczas wyborów kandydaci socjalistyczni wypierali się socjalistów meksykańskich i Callesa. Lecz kiedy wyborcy, nieświadomi tego co robią, oddali głosy socjalistycznym kandydatom i kiedy ci spostrzegli, że wraz z wyzwolieniarzami i innymi wrogami Kościoła mają poważną liczbę posłów w Sejmie, wówczas to socjaliści nietylko występują w Sejmie z wnioskami przeciw Kościo-

łowi, ale otwarcie też w prasie swojej w obronie zbrodniarzy meksykańskich.

Tak się odpłacają socjaliści tym katolikom, którzy, wierząc ich zapewnieniom, iż „socjalizm nie walczy z religją”, oddali im głosy.

Tym katolikom dajemy pod rozwagę takie fakta:

Najświeższe, o ile może być u nas mowa o najświeższych wiadomościach, gdyż potworne morderstwa wykonywane nad katolikami zdarzają się w tym kraju czerwonego teroru codziennie — są następujące:

Na przedmieściu Coynan uwięziono 68 katolików za wysłuchanie mszy św., a 3 kapłanów

Już nadeszły **OSTATNIE NOWOŚCI**
na
WIOSNĘ i LATO
do firmy:
ANTONI UWIERA
TARNÓW, ul. Krakowska 2.
Udzielamy kredytu do spłat w ratach miesięcznych.

za jej odprawienie. Między uwięzionymi znajdowali się urzędnicy ministerjalni z ministerstwa oświaty i gospodarstwa krajowego.

Ojca Osio Leyva wraz z 8 katolikami uwięziono na odludne wyspy za rzucanie religijnych ulotek. Bardzo wielu kapłanów jęczy w lochach więziennych, ponieważ nie mogą się uiszczyć z nałożonej im kary zapłacenia 500—1000 pesetów.

Z miasta Meksyku doniesiono świeżo, że banda żołnierzy otoczyła 300 katolików, zebranych celem wysłuchania mszy św. w pewnej farmie. 95 osób zamordowano, 40 raniono, 47 uwięziono.

Dziennik «El Paso», wychodzący w Teksas, donosi pod dniem 15 marca, o zamordowaniu 6 ludzi, między nimi ks. proboszcza w Armadillo; pięciu innych, byli to członkowie katolickiego syndykatu robotniczego. Proboszcz z Armadillo, tuż przed samą śmiercią, mając w pierś swą i głowę wymierzone lufy karabinów, zawołał: „W imię mojej świętej religji przebaczam wam wszystkim i proszę Boga, aby to była ostatnia krew niewinnych wylana w Meksyku”. Mimo to ustawiono do strzału 28 żołnierzy, trzy razy dawano salwy, ręce bowiem katów drżały od wzruszenia i wzdrygały się przed przelaniem krwi niewinnych. Ostatni padł ks. proboszcz i tarzając się we własnej krwi zdołał jeszcze wyksztusić ostatnie wyrazy przebaczenia: „Panie, przebacz im, bo nie wiedzą, co czynią”. Padł i leżał ze zwróconem ku niebu obliczem i z rozpostartemi ramionami, jakby błagający miłosierdzia i zmiłowania Bożego nad nieszczęśliwą swą ojczyzną.

Wiele już pisma katolickie napisały o okrucieństwach w Meksyku i tyranie socjalistycznym, Neronie dzisiejszych czasów — Callesie.

Obecnie zebrano pewne, dane o tym zbrodniarzu i jego pomocnikach.

Kim jest Calles, mówi książka, jego ziomek Brigido Caro, napisana z okrutną trzeźwością. Ma ona tytuł: „Bolszewicki dyktator Meksyku”. Są w niej zawarte koleje życia Callesa przed objęciem prezydentury.

Turek, Żyd lub Syryjczyk libański z ojca, metys z matki — mówi autor — spędził Calles swą młodość wśród najburzliwszych przygód, zdradzając już wtedy pociąg do najzuchwalszych awantur. Wydziedziczony przez ojca za ciągłe „bohaterstwa” wiódł nędzny, rozpustny żywot — dopóki przy swych, więcej niż skromnych, wiadomościach nie zdołał otrzymać posady nauczyciela w szkole ludowej, w miasteczku Guyamas, w stanie Sonora. To pewne, że sposób prowadzenia się takiego nauczyciela wcale nie przyczyniał się do postępu moralnego uczniów. Jako kasjer związku nauczycielskiego doprowadził w

Sekta marjawicka dostała:

na parafje 8.000 zł.

Y. M. C. A. dostała:

1.000 zł.

Polacy dostali:

1) Macierz Szkolna 1.000 zł.

2) Sokół 1.000 zł.

3) Polskie Towarzystwo Robotników „Pochodnia“ 1.000 zł.

Razem 3.000 zł.

Tak będzie w Polsce wyglądało, jeżeli rządy obejmą socjaliści i komuniści.

Polacy wszystkich stanów będą pracowali i płacili, a plony ich trudu i potu będą pochłaniali Żydzi, Niemcy, sekciarze i bolszewicki agitatorzy.

Drugim okazem rządów socjalistycznych jest Lublin, gdzie magistrat i rada miejska są w większości socjalistyczne.

Przed tygodniem prezydent Lublina, poseł socjalistyczny Pączek rozesłał do pism labelskich komunikat, w którym podkreśla okropne wprost położenie finansowe miasta Lublina, gdyż komornik obłożył aresztem nie tylko kasę magistratu lecz i kasę gazoni miejskiej.

Z chrześc. ruchu zawodowego.

Zebranie Chrześc. Związku zawodowego w Wojniczu.

Budowa państw. fabryki związków azotowych w Tarnowie zmieniła w krótkim czasie charakter ludności w okolicach Tarnowa. Przy budowie zatrudnionych bowiem jest kilka tysięcy robotników, a są to przeważnie małorolni z okolicznych powiatów. Stąd też niema dzisiaj prawie gminy w najbliższych okolicach Tarnowa, w którejby nie było kilkudziesięciu robotników. Z tą przemianą wsi polskiej, przedtem wyłącznie rolniczej okazała się konieczność prowadzenia nowego życia organizacyjnego, mianowicie organizacji robotniczej po wsiach i miasteczkach. Ponieważ wieś polska w tych okolicach jest dotąd wolna od wpływów radykalnych, przeto wśród nowych zastępów robotniczych istnieje dążność do zakładania chrześc. związku zawodowego robotników budowlanych. W szeregu miejscowości odbyły się już zgromadzenia organizacyjne, a w ubiegłą niedzielę dnia 3-go czerwca odbyło się s-cie z rządu zgromadzenie robotników z budowy „Nowego Chorzowa“ w Tarnowie z parafji wojnickiej w sali Magistratu w Wojniczu. Sala rady gminnej wypełniła się po brzegi robotnikami z Wojnicza i okolicznych wiosek. Zagaił zebranie proboszcz parafji wojnickiej ks. kan. Jan Rzepka. Przewodniczącym wybrano p. Józefa Witka z Tarnowa. Referat programowy chrześc. związków zawod. wygłosił sekretarz p. Front z Krakowa, który w przeszło godzinnym referacie uwypuklił wyższość idei chrześc. związków zawodowych nad innymi związkami zawodowymi i uzasadnił konieczność organizowania się robotników w chrześc. związkach zawodowych, a nie innych, bądź to ze względu na wychowanie robotników w idei chrześc. sprawiedliwości społecznej, bądź też celem stanowienia obronnego muru przed wściskającą się coraz to więcej w szeregi robotnicze gangreną międzynarodowego komunizmu. Referat p. Fronta przyjęto oklaskami. Wszyscy zebrani z entuzjazmem wyrażali się o pełnej poświęcenia dla robotników pracy ks. kan. Jana Rzepki, wznosząc przy końcu okrzyki na jego cześć i na cześć chrześc. związków zawodowych.

Zyczący sobie należało, aby w każdej parafji powstała organizacja zawodowa i aby w każdej parafji panował wśród robotników duch idei katolickiej i przywiązania do Kościoła i swych pasterzy duchowych, jak to ma miejsce w Wojniczu.

— 0 —

Załączenie Koła Chrześc. Związków zawod. w Tuchowie.

We czwartek, 7 b. m. po południu odbyło się w Tuchowie zebranie robotników, pracujących przy budowie państw. fabryki związków azotowych i innych celem zorganizowania Koła chrześc. związków zawodowych. Na zebranie to przybył z Krakowa p. sekretarz Ch. Zw. Z. Front i p. Turek, sekretarz z Tarnowa. Zaszczycili zebranie swą obecnością: Ks. prałat Albin, Ks. Prof. Fortuna i Ks. Kapłański.

Zagaił zebranie Ks. Prof. Fortuna. Wyczerpujący referat wygłosił p. Front, który przedstawił zebranym ideologję chrześc. zw. zawodowych i różni-

cę między chrześc. związkom zawod. a socjalistycznymi i pokrewnymi im, komunistycznymi. Następnie referował sprawy organizacyjne i o stosunkach w Kasie Chorych p. Turek. W dyskusji zabierali głos p. Kucharski, delegat Ch. Zw. Zaw., który zdał sprawozdanie z Konferencji, odbytej między przedstawicielami związków zawodowych i zarządu budowy państw. fabryki związków azot. i p. Pyszyński, agitator socjalistyczny, który sposobem utartym u socjalistów przeczył, iż P.P.S. nie chce wprowadzenia komisarza w Kasie Chorych. Kłamał również kiedy mówił, iż delegat Chrześc. Zw. Zaw. p. Poręba na konferencji twierdził, iż płace robotnicze w N. Chorzowie są dobre, przyczem dowiadujemy się, że to samo kłamstwo rozsiewali tenże Pyszyński i poseł Ciołkosz na odbytem w zeszłą niedzielę zebraniem socjalistycznym w Tarnowie.

Kłamstwo Pyszyńskiego, który nie umiał też wytłumaczyć omyłki 20 tys. zł. w książkach Kasy Chorych — zbijał p. Turek i tak zmył tego kłamliwego działacza, iż ten uznał za stosowne wynieść się z sali do sieni, aby tam krytym sposobem z jakimś Quadratsteinem, żydkim z Tuchowa agitować.

Ale ich zabiegi się nie udały. Zebrani założyli w Tuchowie Koło Chrześc. Związków zawodowych i wybrali delegatów z poszczególnych gmin parafji tuchowskiej. W zebraniu brało udział ok. 250 robotników.

Uroczyste otwarcie chrześc. Związku Młodzieży pracującej „Odrodzenie“.

W dniu 3 czerwca odbyła się w Warszawie uroczysta manifestacja zorganizowana przez Chrześcijański Związek Młodzieży Pracującej „Odrodzenie“ z okazji uroczystości publicznego otwarcia tej organizacji.

O godz. 9-tej rano została oprawiona w kościele św. Marcina Msza św., celebrowana przez ks. patrona Gąsiorowskiego.

Poczem przy dźwiękach dwóch orkiestr wyruszył imponujący pochód młodych pionierów ruchu chrześcijańsko-społecznego na terenie robotniczym, wzbudzając po drodze powszechne zainteresowanie swą liczebnością oraz szeregiem powiewających sztandarów, niesionych przez delegacje stowarzyszeń młodzieży chrześcijańskiej, chrześcijańskich związków zawodowych i Stowarzyszeń Robotników Chrześcijańskich ze sztandarem „Odrodzenia“ na czele.

O godz. 10-tej został złożony wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza, poczem pochód udał się na ul. Kredytową 14, gdzie w szczernej wypełnionej sali, przy udziale przeszło tysiąca osób odbyła się uroczysta akademja.

Akademję otworzył prezes Rady Nadzorczej Chrześcijańskiego Związku Młodzieży Pracującej „Odrodzenie“ p. Stefan Kaczorowski, podkreślając w swoim przemówieniu, cele, zadania i metody nowej placówki. Organizacja ta, której początki sięgają roku 1926 jest częścią składową ruchu odrodzeniowego, jako jego czynnik na terenie robotniczym. Metody działalności oparte są na braterskiej współpracy młodzieży pracującej fizycznie z młodzieżą pracującą umysłowo. Mowca wspominał o niebezpieczeństwach grożących Polsce i Kościołowi Katolickiemu ze strony komunizmu, socjalizmu i innych prądów destrukcyjnych i zaznaczył konieczność tworzenia podobnych placówek wychowawczo-społecznych celem przeciwstawienia się złu.

Następnie przemawiali wśród oklasków ogromnego entuzjazmu i okrzyków na cześć ruchu chrześcijańsko-społecznego: p. W. Markowska w imieniu koła żeńskiego, p. L. Lewiński w imieniu koła męskiego Ch. Z. M. P. „Odrodzenie“, p. B. Budka, w imieniu Stow. Mł. Akademickiej „Odrodzenie“, p. S. Spaziński, w imieniu Chrześcijańskich Związków Zawodowych i p. Tadeusz Błażejowicz, prezes honorowy Związku Seniorów „Odrodzenia“.

Do uświetnienia akademji przyczyniła się w dużym stopniu — swym pięknym, metalicznym głosem znana śpiewaczka Opery Warszawskiej p. M. Olena Keilowa, która odśpiewała arję z Klejnotami z „Fausta“; p. Brodnicki bardzo ładnie odśpiewał „Stacha“ Noskowskiego, — p. Wyrzykowski udatnie wypowiedział „Noc Listopadową“, akompanjowała p. Zalewska.

Wieczorem w siedzibie Chrześc. Zw. Młodzieży Pracującej „Odrodzenia“ odbyła się herbata, która w bardzo sympatycznym nastroju przeciągnęła się do godz. 11 wieczorem.

— 0 —

Dookoła Kasy Chorych.

Mina socjalistom zrzedła.

Byli pewni, że gdy oni zrezygnują z członkostwa Zarządu Kasy, to i grupa polska pochopnie pójdzie ich śladem, zwłaszcza gdy im podszeptają, że chcą się pozbyć z Kasy bundowców. Byli pewni, że w ten sposób wyprowadzą polską grupę w pole, pozbędą się jej i zawładną w pełni Kasą Chorych, mając upatrzonogo i umówionego komisarza-socjalistę.

Tymczasem stało się inaczej. Grupa polska, nie widząc dostatecznego powodu, dla którego by miała zrezygnować z członkostwa w Zarządzie Kasy — tak nie uczyniła, obawiając się słusznie, jak to się później okazało, że poza oficjalnym oświadczeniem grupy socjalistycznej i poza nieoficjalnymi ich tłumaczeniami, kryje się obłuda i podstęp.

Opinia publiczna, uświadomiona przez nasz tygodnik jest w najwyższym stopniu oburzona postępowaniem socjalistów i wypytuje się z zainteresowaniem o dalszy przebieg sprawy. Wszyscy zapytują, kiedy nastąpi zwołanie Zarządu i jego ukonstytuowanie. Stan, jaki stwarza wiceprezes Zarządu p. Kluger i p. dyr. Mildner jest przeciwny statutom Kasy i przeciwny jej autonomii.

Wybory uzupełniające odbyły się 9 maja. W tydzień potem zostało zwołane posiedzenie Zarządu, na którym socjaliści złożyli swą rezygnację. Posiedzenie odroczone, ponieważ grupa polska zastrzegła sobie czas do namysłu i złożenie od siebie deklaracji, co uczyniła w dwa dni później, nie rezygnując z członkostwa w Zarządzie.

Jest jasnym, że należało natychmiast potem wyżej podanym panom zwołać Zarząd, a w miejsce ustępujących powołać nowych członków w myśl istniejących przepisów. Ale oni tego nie czynią. Oni, obrońcy autonomii (jeden jest bundowcem, drugi socjalistą) rządzą dalej autokratycznie i czekają jak zbawienia — komisarza.

A tymczasem setki podań leżą niezadowolone. A socjaliści rozpuszczają kłamliwe wieści, że jest to winą polskiej grupy, bo... nie rezygnuje.

Gdzie są władze? Gdzie jest Urząd Ubezpieczeń, tak zawsze dbały o przestrzeganie przepisów i o dobro Kasy? Dlaczego nie polecą kompetentnym czynnikom zwołania Zarządu na posiedzenie?

Dowiadujemy się, że p. Kluger wniósł imieniem Kasy Chorych skargę do Sądu powiatowego przeciw służącej Skorupiance Wiktorji o obrazę czci Kasy Chorych, mimo iż Zarząd Kasy powziął jednogłośnie prawie uchwałę, by tej sprawy sądowi nie oddawać, gdyż skarga Skorupianki przeciw postępowaniu Kasy Chorych względem niej miała wiele usprawiedliwienia. Na jakiej podstawie p. Kluger tak uczynił?

Dowiadujemy się dalej, że P. P. S. czyni nacisk na władze naczelne Bundu, by te nakłoniły tarnowskich przywódców Bundu do rezygnacji, lecz ze ci nie chcą przykładać ręki do roboty dyr. Mildnera, jak to oni nazywają, są temu przeciwni. Czyli że **socjaliści wszystko robią, by wprowadzić do Kasy rządy komisarzkie**, a publicznie, na zebraniach, przed robotnikami udają, że nic o tem nie wiedzą.

Uzupełnienie. W artykule o Kasie Chorych w poprzednim numerze wkrađło się przeoczenie, a mianowicie nie jest podane, kto pobiera w Kasie 155 złotych miesięcznie. Otóż tu podajemy, że dozorca pobiera oprócz tego zapłatę za pomoc przy robotach murarskich — ile dziennie — niewiadomo; że te roboty przez dwa lata już wykonuje członek Zarządu, oczywiście socjalista, murarz z zawodu.

Kronika.

PREZES BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO, GENERAL DR. ROMAN GÓRECKI, były uczeń tarnowskiego gimnazjum II. przybył dzisiaj rano do Tarnowa, celem wzięcia udziału w zjeździe koleżeńskim, a przy tej sposobności dopełnił lustracji tutejszej filji Banku Gospodarstwa Krajowego i udzielał audjencji interesowanym w budynku powyższej instytucji. Zabawi w naszym mieście jeszcze przez jutro w gronie swoich kolegów szkolnych, poczem powróci do Warszawy.

ZJAZD MATURZYSTÓW GIMNAZJUM II. z r. 1908. Jutro, w niedzielę, urządzają maturzyści

